

Apel o zmiany w planie reformy nauki ministra Gowina

Z wielkim niepokojem obserwujemy plany wicepremiera Jarosława Gowina w sprawie reformy nauki i szkolnictwa wyższego.

Niewątpliwie, poprawiony projekt ustawy zawiera pozytywne ustępstwa w stosunku do pierwotnych założeń. Trzeba je odnotować z uznaniem. Między innymi wycofano się z pomysłu tajnych recenzji w przewodach habilitacyjnych i wnioskach profesorskich. Mowa jest o poszerzeniu możliwości zrzeszania się uczelni. Występuje pomysł tworzenia „szkół doktorskich”. Ustawa otwiera możliwość wprowadzenia egzaminów wstępnych, bez których nigdy nie będzie możliwe podniesienie poziomu studiów.

Przedłożony Radzie Ministrów i kierowany do Sejmu projekt ustawy zawiera jednak w dalszym ciągu niezmiernie groźne rozwiązania, których wejście w życie spowoduje olbrzymi, niekorzystny przewrót w szkolnictwie akademickim. Przewrót ten może uruchomić lawinę gwałtownych, niekontrolowanych zmian. Nie będzie można ich powstrzymać.

Mamy przekonanie, że absolutnie konieczne wprowadzenie do ustawy określonych poprawek, które uczynią ją aktem prawnym możliwym do przyjęcia. Byłoby ich dziesięć:

Po pierwsze, należy zaniechać planu tworzenia rad uczelni złożonych z osób wprowadzonych z zewnątrz w ponad połowie ich członków.

Po drugie, niezbędne jest dodanie postanowienia, iż obok rektora i senatu również wydziały na czele z dziekanami są organami uczelni.

Po trzecie, kategorycznie domagamy się porzucenia planu powoływania „profesorów dydaktycznych”.

Po czwarte, stanowczo sprzeciwiamy się faktycznemu zniesieniu habilitacji poprzez uchylene obowiązku jej uzyskania.

Po piąte, niezbędna pozostaje rezygnacja z projektu udzielania habilitacji na podstawie grantu europejskiego.

Po szóste, nie do przyjęcia jest zamysł ewaluacji uczelni jako całości, a nie poszczególnych wydziałów, jak ma to miejsce obecnie.

Po siódme, niezbędne jest przywrócenie kolokwium habilitacyjnego, przynajmniej w naukach humanistycznych i społecznych.

Po ósme, jako nie do przyjęcia wydaje się pomysł, aby rektor sam ustanawiał kierunki studiów i je znosił bez jakiegokolwiek kontroli Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Po dziewiąte, konieczne jest utrzymanie a zarazem zreformowanie Centralnej Komisji jako organu działającego w postępowaniach habilitacyjnych i przewodach profesorskich, gdyż tylko dzięki temu organowi można utrzymać rzetelność doboru recenzentów.

Po dziesiąte, nie można nie wyrazić sprzeciwu wobec zaproponowanego systemu punktacji czasopism. Prowadzi on do degradacji setek z nich poprzez umieszczenie ich na „liście B”, stanowiącej swoistą „poczekalnię”, w której wszystkie byłyby punktowane „po równo”.

Złożone z osób zewnętrznych Rady uczelni pogłębią proces gwałtownej komercjalizacji uczelni i nie rozwiążą żadnego z problemów, z jakimi boryka się dzisiaj szkolnictwo wyższe. Likwidacja wydziałów w najlepszym razie wywoła olbrzymi bałagan. „Profesura dydaktyczna” to wskrzeszenie żalostnej funkcji „starszego wykładowcy”, znanej z doby PRL. Wykładać na uniwersytecie może tylko ktoś, kto sam prowadzi pracę badawczą.

Zachowanie autonomii wydziałów (nielikwidowanie rad) stanowi oczywistą gwarancję samorządności uczelni i partycypacji grona profesorskiego w rządzeniu, a przede wszystkim w sprawowaniu kontroli nad procesem awansów.

Przydzielanie kategorii ewaluacyjnych nie wydziałom, ale uczelniom jako całości doprowadzi do niesprawiedliwości. Każda (lub niemal każda) z nich ma wydziały bardzo dobre, dobre, słabe i bardzo słabe. Wprowadzenie tego rozwiązania doprowadzi do upadku licznych uczelni regionalnych i przyczyni się do pogłębienia podziału na „Polskę A” i „Polskę B”. Dodatkowe pieniądze powinny trafić tylko do wydziałów najlepszych, na wszystkich uczelniach.

Zniesienie habilitacji poprzez uchylenie jej obowiązku oznaczać będzie krach humanistyki i totalną dewaluację tytułu profesora nadawanego przez uczelnię, gdyż zostanie nim właściwie każdy, kto ma doktorat. Jest wielce niestosowne i drastycznie godzące w powagę nauki przyznawanie habilitacji komuś, kogo Rada Wydziału nie może wezwać na kolokwium, tylko musi procedować zaocznie. Tak, niestety, wygląda to obecnie.

Oprócz tych fundamentalnych kwestii, mamy przed polską nauką wiele spraw, które należałoby swobodnie przedyskutować przy okazji nowej legislacji. Do takich zaliczyć trzeba chociażby pięć z nich:

(1) Mamy duże wątpliwości, czy system grantowy – oparty o całkowitą uznaniowość i „punktozę” – jest rozwiązaniem właściwym. Potrzebne jest raczej poszukiwanie równowagi między trzema strumieniami finansowania nauki, a są to: pensje pracowników naukowych, środki na badania statutowe kierowane do jednostek oraz granty, czyli środki na konkretny projekt.

(2) Najwyższy czas przemyśleć na nowo bilans działania tzw. systemu bolońskiego. Jego silny wpływ na obniżenie poziomu studiów humanistycznych jest od dawna widoczny. Postulat przyznania senatom uczelni prawa do organizowania jednolitych pięcioletnich studiów magisterskich w humanistyce wydaje się niepozbawiony mocnych racji.

(3) Za co najmniej wątpliwą, i wymagającą zastanowienia się, uznajemy koncepcję przyznania prawa do habilitowania tylko uczelniom mającym kategorie A+, A i B+. Pozostałym groziłby nieuchronny upadek.

(4) System punktowy w obecnym kształcie jest niemożliwy do utrzymania dla nauk humanistycznych i społecznych. Ich specyfika nie została w żaden sposób uwzględniona. Całościowe przemyślenie tej sprawy raz jeszcze i porzucenie tego, co jest jawnym absurdem pozostaje niezbędne.

(5) Wyjątkowo wątpliwe jest proponowane uzależnianie możliwości ubiegania się o doktorat i habilitację od publikacji w czasopiśmie zagranicznych. To samo trzeba powiedzieć o pomysle przyznawania punktów za książki wydawane tylko w wydawnictwach certyfikowanych, których specjalną listę planuje ułożyć Ministerstwo.

*

Niezbędne byłoby powołanie specjalnej podkomisji przy sejmowej Komisji właściwej ds. Nauki i Szkolnictwa Wyższego w celu przemyślenia tych wszystkich problemów na obecnym etapie postępowania legislacyjnego. Z całą odpowiedzialnością popieramy ten zgłoszony już publicznie pomysł. Gremium takie powinno przynajmniej wysłuchać opinii krytyków obecnego projektu ustawy. Ustawodawcy nie wolno zadowolić się deklaracjami rektorów, którzy są „za”, gdyż otrzymają olbrzymią władzę.

Nauka jest dziedziną o wyjątkowej wrażliwości. Rewolucja, którą przygotowali twórcy tzw. Konstytucji dla Nauki, grozi nieobliczalnymi konsekwencjami. Nie skorzysta na

niej ani środowisko naukowe, ani obecnie rządzący. Obyśmy nie utracili szansy, jaką jest możliwość wypracowania rzeczywistej, odważnej i rozważnej reformy.

11 lutego 2018 r.

1. Prof. dr hab. Jacek Bartyzel, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
2. Dr Michał Białkowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
3. Dr hab. Marek Białokur, Uniwersytet Opolski
4. Prof. dr hab. Jan Błeszyński, Uniwersytet Warszawski
5. Dr hab. Sabina Bober, Katolicki Uniwersytet Lubelski
6. Prof. dr hab. Adam Bosiacki, Uniwersytet Warszawski, dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie
7. Dr hab. Jarosław Cabaj, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
8. Dr hab. Piotr Chlebowski, Katolicki Uniwersytet Lubelski
9. Prof. dr hab. Aleksander Chłopecki, Uniwersytet Warszawski
10. Dr hab. Piotr Cichoracki, Uniwersytet Wrocławski
11. Dr hab. Arkadiusz Czwołek, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
12. Prof. dr hab. Małgorzata Dąbrowska, Uniwersytet Łódzki
13. Dr Rafał Drabik, Instytut Pamięci Narodowej
14. Prof. dr hab. Jan Draus, Rzeszów, przewodniczący Kolegium IPN
15. Dr Sylwia Galij-Skarbińska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
16. Dr hab. Małgorzata Gmurczyk-Wrońska, prof. nadzw., Instytut Historii PAN
17. Prof. dr hab. Mirosław Golon, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Pamięci Narodowej
18. Dr hab. prof. nadzw. Artur Górak, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
19. Prof. dr hab. Bogusław Górka, Uniwersytet Gdański
20. Prof. dr hab. Janusz Gruchała, Uniwersytet Jagielloński
21. Dr hab. Piotr Gryglewski, prof. nadzw., Uniwersytet Łódzki
22. Dr hab. Dariusz Grzybek, Uniwersytet Jagielloński
23. Dr Dariusz Fabisz, Uniwersytet Zielonogórski

24. Prof. dr hab. Igor Hałagida, Uniwersytet Gdański, IPN
25. Dr hab. Waldemar Handke, prof. nadzw., Politechnika Koszalińska
26. Dr hab. Marek Herma, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
27. Prof. dr hab. Marek Jabłonowski, Uniwersytet Warszawski, prodziekan Wydziału Informacji, Informacji i Bibliologii
28. Prof. dr hab. Wiesław Jamrożek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
29. Dr hab. Danuta Jastrzębska-Golonka, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz
30. Dr hab. Katarzyna Jedynakiewicz-Mróż, prof. nadzw., Uniwersytet Łódzki
31. Dr Agata Jeziorna, Politechnika Łódzka
32. Dr hab. prof. nadzw. Dariusz Jeziorny, Uniwersytet Łódzki, dyrektor Instytutu Historii
33. Dr hab. Krzysztof Kaczmarek, Instytut Pamięci Narodowej
34. Dr Bartosz Kaczorowski, Uniwersytet Łódzki
35. Dr hab. Paweł Kaczorowski, prof. nadzw., Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
36. Dr hab. Krzysztof Kania, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń
37. Dr hab. Andrzej M. Kaniowski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego
38. Prof. dr hab. Marcin Karas, Uniwersytet Jagielloński
39. Dr hab. Piotr Kardela, Instytut Pamięci Narodowej
40. Prof. dr hab. Józef Kargul, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka, Warszawa
41. Dr hab. Zbigniew Karpus, prof. nadzw. UMK, dziekan Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych
42. Prof. dr hab. Norbert Kasperek, Uniwersytet Warmińsko- Mazurski
43. Prof. dr hab. Krzysztof Kawalec, Uniwersytet Wrocławski
44. Dr hab. Robert Kłaczyński, prof. nadzw., Uniwersytet Pedagogiczny
45. Prof. dr hab. Michał Klimecki, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
46. Prof. dr hab. Maciej Kokoszko, Uniwersytet Łódzki
47. Prof. dr hab. Marek Kornat, Instytut Historii PAN, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
48. Dr hab. Tomasz Kozłowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

49. Dr hab. Marcin Krajewski, Uniwersytet Warszawski
50. Dr hab. Marcin Kruszyński, prof. nadzw., Instytut Pamięci Narodowej, Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych
51. Prof. dr hab. Grzegorz Kucharczyk, Instytut Historii PAN
52. Dr hab. prof. nadzw. Dariusz Kupisz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
53. Dr hab. Piotr Kwiatkiewicz, prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego
54. Dr hab. Jan Lenczarowicz, Uniwersytet Jagielloński
55. Dr hab. Krzysztof Lesiakowski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego
56. Dr hab. Rafał Leszczyński, prof. Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie
57. Dr Paweł Libera, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej
58. Dr Rafał Łatka, Instytut Pamięci Narodowej
59. Dr hab. Rafał Łętocha, prof. nadzw., PWSZ w Oświęcimiu, Uniwersytet Jagielloński
60. Prof. dr hab. Janusz Łosowski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
61. Dr hab. Dariusz Magier, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
62. Dr Andrzej Marzec, Uniwersytet Jagielloński
63. Dr hab. Robert Majzner, prof. nadzw., Akademia Jana Długosza w Częstochowie, dyrektor Instytutu Historii
64. Dr hab. Katarzyna Maksymiuk, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
65. Dr Wojciech Marciniak, Uniwersytet Łódzki
66. Dr hab. Maciej Marszał, prof. nadzw., Uniwersytet Wrocławski
67. Dr hab. Iwona Massaka, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
68. Prof. dr hab. Wojciech Materski, Instytut Studiów Politycznych PAN
69. Dr hab. Dorota Michaluk, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
70. Dr hab. Janusz Mierzwa, Uniwersytet Jagielloński
71. Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski, UMK, Toruń
72. Prof. dr hab. Eugeniusz Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku
73. Dr Wojciech Jerzy Muszyński, Instytut Pamięci Narodowej
74. Prof. dr hab. Aleksander Nalaskowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika

75. Prof. dr hab. Andrzej Nowak, Instytut Historii PAN, Uniwersytet Jagielloński
76. Prof. dr hab. Janusz Odziemkowski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
77. Dr hab. Tomasz Olchanowski, Uniwersytet w Białymstoku
78. Prof. dra hab. Edward Opaliński, Instytut Historii PAN, Uniwersytet Jana Kochanowskiego (Filia w Piotrkowie Trybunalskim)
79. Dr hab. Zbigniew Osiński, prof. nadzw., Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
80. Prof. dr hab. Waldemar Paruch, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
81. Prof. dr hab. Tomasz Pawelec, Uniwersytet Śląski
82. Dr hab. Jacek Pietrzak, prof. Uniwersytetu Łódzkiego
83. Dr hab. Robert Piątek, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
84. Prof. dr hab. Tadeusz Pilch, Uniwersytet Warszawski
85. Dr hab. Mateusz Pilich, Uniwersytet Warszawski
86. Prof. dr hab. Krzysztof Pilarczyk, Uniwersytet Jagielloński
87. Dr hab. Ryszard Piotrowski, prof. Uniwersytetu Warszawskiego
88. Dr hab. Danuta Plecka, prof. nadzw. UMK, Toruń; Uniwersytet Zielonogórski
89. Dr hab. Jan Pisuliński, prof. nadzw., Uniwersytet Rzeszowski
90. Dr hab. Jacek Piszczek, prof. nadzw., Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy
91. Prof. dr hab. Jerzy Poczobut, Uniwersytet Warszawski
92. Prof. dr hab. Bogusław Polak, Politechnika Koszalińska
93. Dr hab. Michał Polak, prof. nadzw., Politechnika Koszalińska
94. Dr hab. Ryszard Polak, prof. nadzw., Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa
95. Prof. dr hab. Wojciech Polak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
96. Dr hab. Zdzisław Polcikiewicz, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
97. Dr hab. prof. nadzw. Robert Ptaszek, Katolicki Uniwersytet Lubelski
98. Dr Małgorzata Ptasińska, Uniwersytet Warszawski, Instytut Pamięci Narodowej
99. Dr hab. Jarosław Rabiński, Katolicki Uniwersytet Lubelski
100. Prof. dr hab. Andrzej Rachuba, Instytut Historii PAN
101. Prof. dr hab. Jerzy Rajman, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
102. Dr hab. Elżbieta Rączy, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego

- 103.Dr hab. Marek Rewizorski, prof. nadzw., Uniwersytet Gdański
- 104.Dr hab. Zbigniew B. Rudnicki, prof. nadzw., Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
- 105.Dr hab. Tadeusz Rutkowski, Uniwersytet Warszawski
- 106.Dr hab. Karol Sacewicz, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, IPN
- 107.dr hab. Wiesława Sajdek, prof. Akademii Jana Długosza w Częstochowie
- 108.Prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- 109.Dr hab. Marek Sioma, prof. nadzw., Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, dyrektor
Instytutu Historii
- 110.Dr hab. Tomasz Sikorski, prof. nadzw., Uniwersytet Szczeciński
- 111.Dr hab. Paweł Skibiński, Uniwersytet Warszawski
- 112.Dr hab. Henryk Słoczyński, Uniwersytet Jagielloński
- 113.Dr hab. Maria Starnawska, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w
Siedlcach
- 114.Dr hab. Michał Strzelecki, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- 115.Prof. dr hab. Włodzimierz Suleja, Uniwersytet Wrocławski, dyrektor Biura Badań
Historycznych
- 116.Dr hab. Mirosław A. Supruniuk, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- 117.Dr hab. Krzysztof Sychowicz, Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i
Przedsiębiorczości w Łomży, IPN
- 118.Prof. dr hab. Marek Szulakiewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- 119.Dr hab. Mirosław Szumiło, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- 120.Dr hab. Jan Szumski, UKSW, Instytut Pamięci Narodowej
- 121.Prof. dr hab. Maria Szyszkowska, Uniwersytet Warszawski
- 122.Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, Uniwersytet Łódzki, przewodniczący Komitetu
Nauk Pedagogicznych PAN
- 123.Dr hab. Cezary Taracha, prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- 124.Prof. dr hab. Jacek Tebinka, Uniwersytet Gdański
- 125.Dr Aleksander Temkin, przewodniczący Komitetu Kryzysowego Humanistyki
Polskiej
- 126.Dr hab. Jacek Tylicki, prof. nadzw., Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- 127.Dr hab. Maciej Urbanowski, Uniwersytet Jagielloński

- 128.Dr hab. Dominika Wajda, Uniwersytet Warszawski
- 129.Prof. dr hab. Violetta Wasilewska-Krawczyk, Uniwersytet Łódzki
- 130.Ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB, Archiwum Salezjańskie Inspektorii Pilskiej, WSD
Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie
- 131.Dr hab. Dorota Wereda, prof. nadzw., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w
Siedlcach
- 132.Ks. dr hab. Zbigniew Werra, prof. nadzw., Politechnika Koszalińska
- 133.Prof. dr hab. Adam Wielomski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- 134.Dr hab. Elżbieta Wojcieszek, Instytut Pamięci Narodowej
- 135.Prof. dr hab. Tadeusz Wolsza, Instytut Historii PAN, Uniwersytet Kazimierza
Wielkiego w Bydgoszczy
- 136.Dr hab. Marian Wolski, prof. nadzw., Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków
- 137.Prof. dr hab. Wiesław J. Wysocki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- 138.Dr hab. Grzegorz Zackiewicz, Uniwersytet w Białymstoku
- 139.Ks. dr hab. Dominik Zamiatąła, prof. nadzw., Uniwersytet Kardynała Stefana
Wyszyńskiego
- 140.Prof. dr hab. Marzenna Zaorska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 141.Prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- 142.Prof. dr hab. Radosław Zenderowski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- 143.Ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *emeritus*
- 144.Prof. dr hab. Stanisław Żerko, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Instytut
Zachodni (Poznań)
- 145.Dr hab. Radosław Żurawski vel Grajewski, prof. nadzw., Uniwersytet Łódzki